

Besni napadi nacistov pri Castellonu in v pravcu proti Saguntu

Poizkuk nacistov, da bi napredovali v goratem predelu proti Teruelu, je izpodletel. Izprevideli so, da je na tem terenu mogoče prodirati samo za ceno najtežjih žrtev, toda brez znatnih uspehov. Zato so se odločili, da osredotočijo svoje napade na fronti, ki leži bližje morski obali in poteka v ravnini. Podvzeli so napad iz Allcala de Chisvert proti južno ležečemu Castellonu. Naleteči so na silen odpor, vsled česar so prenesli težišče napadov zapadno od Castellona, kjer so uspeli prodreti. Republikanska vojska se je tu umaknila proti jugu. Nacisti so s tem obkolili Castellon (ob morju) s severa in z zapada. Republikansko vojno poveljstvo je odredilo izpraznitev Castellona, da izbežne zajetju na tem področju se bojujočih republikanskih čet. Castellon so republikanci v redu izpraznili. Pristanišče so razdejali in v luki sami potopili več s cementom napolnjenih parnikov, s čemer je ladjam onemogočeno pripluti v pristanišče.

Vse republikanske edinice so se umaknile na reko Mijares, kjer so zavzele nove pozicije in so pri Villareal podvzele že celo vrsto protinapadov proti nacistom, ki so skušali prodreti preko reke.

Vsekakor bodo nacisti, dasi so utrpele velike izgube, hoteli prodirati še

naprej. Mika jih pristanišče Sagunto, ki je boljše kot v Castellonu in razen tega je iz tega mesta direktna zveza v severozapadni smeri proti Teruelu. Castellonska luka bo služila nacistom, ko jo bodo očistili, za vojne dobave z Balearov (zlasti z otoka Mallorca), kjer je italijanska vojska na gornjaki štanda

Ofenziva obupa

Prodiranje proti jugu bo za naciste odslej še težavnejše. V okoliščinah kot so, more tako ofenzivo in izgube tvegati samo vojskovodja, ki se mu mudi, ker ni več siguren ali bo, ako vojna traja naprej, še lahko vzdržal ali ne. Zadeva Španije postaja za Francove zaveznike neprijetna. Ne samo, da jih ta vojna veliko stane, se zavedajo, da bo diplomacija Anglije in Francije pritirala vprašanje likvidacije španske vojne do odločitve in če Franco do tega časa ne zmaža, je bil napor nacistov zaman.

Umik 43. republikanske divizije na francosko ozemlje

V četrtek in petek, dne 16. in 17. t. m. je prekoračila francosko mejo 43. republikanska divizija, čije položaj na višinah okoli 2000 m v Pirenejih je postal nemogoč. Divizija je vzdržala več

mesecev v boju pri Bilezu proti nadmočnemu sovražniku in skoro brez zveze z zaledjem. Zadnje tri dni je napadalo na tej fronti 20 bataljonov nacistov in 29 baterij ter 48 trimotornih bombnikov. Spriče pomanjkanja artilerije, municije in živeža je armadno vodstvo odredilo umik na francosko mejo, katero je divizija, 10.000 mož, prekoračila v redu. Vzela je s seboj tudi vse ranjence. Na francoskem ozemlju so divizijo razorozili. Francoski častniki so zaslišali vsakega posameznega vojaka, na katero mejo hoče, da ga postavijo. Od prvih 8000 vojakov se jih je samo 10 javilo, da naj jih pošljejo v od Franca zasedeni del Španije, med tem ko so vse ostale takoj prepeljali z vlaki čez mejo v Barcelono, kamor so hoteli.

Poskus zračne blokade

Neprestani napadi letal v službi generala Franca na pristanišča in angleške ter francoske vojne ladje smatrajo v Angliji kot poskus vojnega vodstva za bodočo vojno, ki naj pokaže, ali je mogoče z napadi iz zraka na ladje in pristanišča blokirati, oziroma onemogočiti vsak dovoz po morju. Ta poskus more upeti le toliko časa, dokler republikanci nimajo dovolj letal in angleške vojne ladje ne prično streljati na letala v zraku.

Avstrijske novice

V Avstriji je izšla naredba, ki nalaga avstrijskem prebivalstvu, naj se v večji meri kakor doslej preživlja z gobami, ker bo s tem odlično podpirala Göringovo štiriletko.

Gauleiter za Dunaj je postal avstrijski nacist Globočnik, ki je že izdal vsa navodila za pravo nacionalsocialistično vzgojo in delo. Globočnik izvira iz slovenske rodbine, ki je doma iz Selske doline pri škofji loki. Gauleiter Globočnik, v katerem se ne preteka niti kapljica nordijsko-heroične krvi, pa je kljub temu postal gauleiter, je živ dokaz, da je prazen nacionalsocialistični nauk, da je nordijsko-heroična pasma več vredna in vzvišena nad vsemi drugimi narodi.

Dr. Danneberg je še živ. Bivši dunajski socialno-demokratski poslanec dr. Danneberg je bil po »anšlusu« odpeljan nekam v Nemčijo in dalj časa ni bilo znano, kaj se je z njim zgodilo. Pred kratkim se je javil svoji rodbini, da je še živ.

Nova avstrijska oblast je razlastila tudi malteški red, nemški viteški red in več katoliških samostanov. Nemškemu viteškemu redu je zaplenila tudi vso zalogo vina lastnega pridelka, ki ga je točil v svojih lastnih vinotokih. — Te razlastitve utegnejo imeti še zamotane pravne posledice. Več avstrijskih samostanov in cerkvenih redov ima obširna zemljišča in vinogradniška posestva tudi v Sloveniji, zlasti v Dravski dolini in v Slovincih. Zaplenjeno vino nemškega viteškega reda je zraslo v naših Slov. goricah. Če so avstrijski samostani izgubili sposobnost, da bi posedovali zemljiško posest, potem so tudi njih posestva v naših krajih izgubila svojega dosedanjega lastnika. Vlada in banska uprava imata dolžnost, da pri tem zaščiti v polni meri naše interese in zlasti interese prizadetih viničarjev.

Letošnje procesije rešnjega telesa v bivši Avstriji so se vršile tudi v znaku novih razmer. Ta procesija se je na Dunaju vršila skozi stoletja v največjem sijaju, ker je habsburška dinastija ob tej priliki hotela na zunaj pokazati vso moč katoliške cerkve, ki jo je v resnici na najgrši način politično izkoriščala. Za baldakinom je peš stopal sam cesar, v procesiji pa so korakale vse bivše sijajne uniforme. Letošnja procesija pa je bila tiha in manjša, ker se je niso udeležili mnogoštevilni bivši avstrijski politični katoličani Kardinal Innitzer, ki jo je vodil, se je v zadnjih treh mesecih, odkar se je poklonil rasističnemu nauku o krvi, postal za deset let. V procesiji je korakal v uniformi samo en upokojeni general, ki je za to priliko oblekel svojo staro paradno generalsko uniformo. Če pa je bila letošnja procesija skromnejša, je pa bila tem iskreniša in obenem živ dokaz, kam je spravil Avstrijo politični katolicizem.

Hitlerja ni bilo na Dunaj. — Za te dni je bilo napovedano, da pride Hitler osebno na Dunaj, da uredi razmere, ki se v Avstriji ne razvijajo tako, kakor se je mislilo. Avstrijski hitlerijanci se jeze, ker so vsa mesta zasedli Prusi in zlasti zamerijo, da je bil za stathalterja imenovan Bürckel, ne pa Seyss-Inquart, ki je Avstrijo izročil Hitlerju. Sedaj je Hitlerjev prihod odpovedan. Hitler sam pa se je podal na poletni dopust v Berchtesgaden. Zakaj je bil prihod odpovedan, se uradno ne objavlja.

Doma in po svetu

Nova tekstilna tvornica na Gorenjskem? Snuje se nova družba, ki bi osnovala na Gorenjskem svojo novo veliko podjetje za lahke tkanine. Tvornica bi imela svojo predilnico ter bi zaposlovala okoli 1500 oseb. Čim se završe pogajanja, ki so v teku, se prične z gradnjo tvornice.

Huda toda pravična obsodba zaradi utaje obdavčljivega dohodka in rezerv. Novosadska Trgovska in obrtna banka je v letih 1933, 1934, in 1935. utajila 30 milijonov rezerv, da bi s tem znižala račun obdavčenja. Obravnava v tej zadevi se je vršila v treh instancah. Finančno sodišče v Novem Sadu je obsodilo družbo na plačilo 30.551.500 dinarjev. Upravno sodišče je v revizijskem procesu znižalo kažen na 20 milijonov dinarjev, toda na novo pritožbo pri državnem svetu je ta potrdil prvotno sodbo, po kateri mora banka plačati kazni in davščin državi v znesku 30.551.500. — dinarjev.

Sena bo malo in bo draga. Trdijo, da bo sena letos manj kot druga leta in sicer vsled marčeve suše. Posestniki, ki košnjo prodajajo, so letos dobili za njo mnogo več kot lansko leto, nekateri kar sto odstotkov več. Iz tega se lahko sklepa, da bo cena živine padla, ker je ljudje ne bodo mogli rediti.

Bat'a uči, kako se odpravlja nezaposlenost.

Bat'a je govoril v Pragi na zborovanju centralne zveze čehoslovaških industrijcev. Tako pravi Bat'a: Najširše kroge je treba navaditi delati, šolati jih je treba, da bodo podjetni. Na zborovanju je bil sprejet predlog, da se vlado pozove, da postopoma zamenja podporo za nezaposlene z — obveznim delom pri javnih delih. — Kaj ne, ta recept že poznamo. Javna dela so začasna delna preskrba z delom, ne pa trajna. Boj proti nezaposlenosti to torej ni, ker to delo poide in je vedno več delovnih sil na razpolago. Pravo delo proti nezaposlenosti je skrajšanje delovnega časa in poraba strojev v prid človeštva. Tega pa gospodje nočejo razumeti. Bat'in predlog so seveda burno odobraval, čeprav ni časa primeren.

Razvoj gospodarskega kapitalizma v Italiji, ki deluje v delniških družbah. Koncem leta 1937. je bilo v Italiji 20.018 delniških družb, ki so imele glavnice 47.695 milijonov lir. Leta 1936. je bilo pa 19.353 družb z glavnim kapitalom 44.805 milijonov lir. V prvem četrtletju 1938. je bilo osnovanih 594 novih delniških družb z delniškim kapitalom 1289 milijonov lir.

Širite naš list!

V ogledalu

Stare sanje. »Slovenec« se je svojčas silno zavzemal za avtonomijo Slovenije. Odkar na to stran ne sliši več, se zavzema samo še za — avtonomijo Slovakov v čehoslovaški republiki. Gospodje avtonomisti na odpoved, ne tišcite patra Hlinka naprej in ne skrbite se za Slovaške, povejte raje, kako in kaj mislite za doma. To ljudi bolj zanima. Dajte, govorite tako korajžno kot nekoč, ko ste otepali trdi kruh opozicije. Sedaj bi vaša beseda zalegla in vaša zahteva lahko prodrla. Kaj ima narod od takih ljudi, ki pravijo, da vse znajo, ko stojte zunaj delavnice, ko pa bi morali začeti z delom, se izkaže ne samo, da ne znajo, ampak da si tudi ne upajo.

Pa so res na pravi poti. Obrtniki so se od nekdanj obesali za frak vsem mogočim strankam, ki so bile kdajkoli na vladi. Pomagala jim ni nobena, ker lačnih in sitih obenem ni mogoče zastopati. Razočarani pridigajo sedaj njihovi voditelji: Proč s politiko, mi se bomo posvetili samo še rokodelstvu. V tem zmislu piše tudi njihovo glasilo »Obrtni vestnik«. Obrtniki se seveda lahko odpovedo politiki. Stranke radi tega ne bodo likvidirale in tudi politika bo ostala, ker je politika vse javno življenje. Zgodilo se bo samo to, da se bo politika razvijala brez njih in proti njim. Na boljšem bodo samo v toliko, da si ne bodo morali očitati, kakor doslej, da so pomagali delati politiko proti sebi. Le po tej poti naprej: Delajte in garajte, vse ostalo prepustite drugim, tako dela tudi — voliček v hlevu!

Kaj potrebuje novomašnik? V torek, dne 14. t. m. sem slišal v radio Ljubljana to-le originalno: »Najhvaležnejše se izkažete in ustrezete našim mladim novomašnikom, ako jim podarite pisalni stroj...«

Poletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

22

Spet je spregovoril Dosjekin:

— Nikogar nisem hotel razžaliti, a povedal sem, da bi vsi razumeli: delo je to — veliko, ono zahteva celega človeka in to delo mi poznamo bolje kot vi. Ne zanikamo da ste starejši, ne trdimo, da smo bolj pametni kot vi, toda mi smo — bolj pismeni.

— No, da! — je kriknil Kuzin. — Mar to osporavamo? Razložite nam svoje načrte.

Jegor je pokazal na mene:

— To vam bo pa on povedal.

Ves ta razgovor, ki je že grozil, da se izprevrže v resen prepir, me je navdal s skrbjo in z bodrostjo: smilili so se mi kmetje, mežikali so z očmi, kakor sove pri luči in spoznal sem, da je vsak izmed njih premlel v svoji duši mnogo gorjā in hrepnenja, predno se je odločil iti k mladim fantom ki se jim je zdelo, da so še včeraj v samih srajčkah tekali okrog. Dopadlo se mi je pozorno in zamišljeno zanimanje Vanje zmedle so me pohlepne oči Avdieja in ni mi bila čisto razumljiva nevarna upornost Jegorjeva.

Govoril sem jim o načrtu našega dela za zedinjenje ljudi in sem koj spočetka spoznal, da se moje misli dobro skladajo, besede zvane gladko kakor pesem, potem pa sem pozabil slediti svojemu govoru, pozabil sem vse razen onega, v kar sem vero-

val. Motno, kakor skozi jutranjo meglo daljne zvezde, sem videl okrog sebe človeške oči čutil sem tišino, ki sem jo povročil in zdramil sem se šele, ko me je Nikin pocukal za rokav in mi glasno šepnil:

— Počakaj!

Vsi so se v napetem pričakovanju ozrli proti dverim, ki so vodil v zemljanko, za katerimi se je jasno slišal nek šum in ženket kovine. Tedaj so se počasi odprle in upognjene do pasu se je težko privaril v jamo stražnik, ter mračno rekel:

— Pozdravljeni!

Po trenutnem molku je Kuzin neprijazno odvrnil:

— Zdravstvuj tudi ti, če se ne šališ!

Gozdar se je pomaknil k ognjišču, kjer je popravil polena. Ogenj je spet veselo vzplamtel. Milov je čepel na tleh in v zadregi gledal stražnika od spodaj gori kakor pes konja. Škoda, — da ni imel repa, sicer bi hitel mahati z njim, revček!

— Kakšno krivoversko zborovanje pa imate? — je z votlim glasom vprašal Semjon.

— Nikar ne igraj komedije! — je vzkrikel Gnjedoj.

— Po kaj pa si prišel? — je nemudoma in razločno vprašal Kuzin.

— Ali si ti sklical ljudi skupaj, Peter Vasiljevič?

— No, recimo, jaz...

Semjon je obstal v sencu in si je ogledoval ljudi z nevidnimi očmi, na glavi je imel črno kapuco, pod njo se je nerazločno svetila motna pega obraza, od ramen do gležnjev mu je visela kakor zvon, od dežja umiti, poveščen plašč in po njem so prešerno polzeli in skakljali odbleski ognja in se je v tenkih cur-

kih odtekala voda. V svoji opravi je sličil menihu in mrmral je kakor da moli.

— Torej — se razgovarjate... debatirate o božjih rečeh... to ni nič hudega, je dovoljeno... taki razgovori niso prepovedani!

Kuzin se zlobno smehlja in ga gleda, a Gnjedoj naenkrat zakriči kakor ženska:

— Pa pojdi, idi in prijavi, Judežev sin!

Savelj je zlovoljno zahrpel:

— Ne boš ti dobro skončal, Ljadov, prodana duša!

Stražnik je dvignil glavo in z votlim glasom rekel:

— Idi-oti!

V meni je vztrepotalo srce ko je padla ta beseda, izgovorjena z veliko boljo. Šumeč s svojim poveščenim plaščem je stražnik počasi lezel po vegastih stopnicah proti izhodu, medtem ko je glasno in mračno pojasnjeval:

— V mlin, v krčmo, je prišel Saška in povedal da ste tukaj... Moram vendar vedeti... kje je kdo...

Z vrha od zunaj, je bilo slišati njegov surovi glas:

— N-o... Hi! Beštja...

Zacmokalo je blato pod konjskimi kopiti.

Tedaj so vsevprek začeli govoriti z naglico, preplašeno in brez zveze:

— Pijan je! — je rekel Gnjedoj.

— Seveda! — je potrdil Savelj. — Prišel je iz krčme.

— Ni bilo potrebno, veste, da smo ga ozmerjali! — je smehljuje pripomnil Kuzin.

(Dalle priložnik.)

Iz naših krajev

TRBOVLJE

Proslava 100-letnice I. drž. ljudske šole v Trbovljah-Vode

bo v nedeljo, dne 26. junija. V sredini rudarskih kolonij stoji prav skromen prosvetni dom, ki praznuje letos častitljivi jubilej 100-letnice obstoja. Prva šola za deco je bila leta 1838 namočena v privatni hiši bivše steklarne (damašnja glažuta). Priv njen učitelj je bil g. Krois Josip in učitelj župnijske šole v Trbovljah do leta 1850. Leta 1873 je prevzel šolo rudnik in je bil takratni učitelj Moll Josip. Deset let potem je šola postala javna učilnica. Prvi upravitelj je bil g. Kern Ivan, ki je služboval na njej 44 let in bil 41 let upravitelj. Kern Ivan, ki je šel pred kratkim umrl v Celju, je bil prava gorenjska korenina, posebno dobra in ponižna duša. Učil je v povojni dobi do leta 1924. Cela vrsta učnih moči je navedena v šolskih kronikah, ki so odhajale s šole v pokoj ali pa na druga službena mesta, kakor se še danes dogaja pri naših učiteljih. Šola je bila s početka nemška, pozneje pa utrakvistična in šele s prevratom je dobila pravo slovensko lice. Izmed učiteljev so pokazali slovensko lice trije učitelji, od teh sta še prva dva v Trbovljah in še učita, a eden je nekje nad Laškim. So to g. Moll Oskar, Tori Josip in Velkavrh Josip, ki so pisali tudi zapisnike in referate v slovenskem jeziku, kljub temu je bilo to takrat proti dobri običajem. Z letom 1892-93 se je šola razdelila v deško in dekliško. Prva upraviteljica dekliške šole je bila Volc Ivana, a slovenska upraviteljica pa Vesner Ana.

Rudnik je lepo skrbel za šolo in to pred vojno za stavbo, učila, kurjavo, stanovanje učiteljev itd. Po vojni pa so se dajatve od strani rudnika vedno bolj krčile in se sedaj morajo Trbovljčani že 20 let boriti za krvavo potrebno novo stavbo, pa brez uspeha. Krajevni šolski odbor, sestavljen večinoma iz rudarskih slojev, kaže veliko ambicijo in ljubezen ter razumevanje za to vprašanje. S težavo se mora odbor boriti s TPD in na drugi strani dopovedovati odločujočim faktorjem, da spada v Trbovlje novo šolsko poslopje. Skrajni čas je že, da izvrši TPD svoje čisto dano obvezo, da bo vzdrževala na svoje stroške šol. Stavbo, jo popravljala, dala potrebno kurjavo in skrbela za učiteljska stanovanja. Prepotrebno je za največji rudarski center v državi s tolikim številom mladine, da se zgradi nova šolska stavba, ker sedanja ne bi delala časti niti podeželski vasi. Sedanja šola nima telodavnice, niti pitne vode in higijskih stranišč. Ker je v tej šoli s 26 oddelki komaj prostora za 12 učilnic, se morajo posamezni razredi tiščati v stavbi otroškega vrtca in gospodinjinski šoli, ki pa zdaleka ne ustreza učnim namenom.

Če pogledamo statistiko, je pred 100 leti (1838) obiskovalo šolo 40 učencev in učenk, a v letu 1937-38 1250 in sicer 641 dečkov in 609 deklic. Zato bi bila sveta dolžnost, da bi TPD dala ob stoletnici na razpolago gotov fond za postavitev nove šole, saj ji očetje šoloobveznih otrok kopicijo milijone dobička.

Sedaj vodi šolo agilni upravitelj g. Tone Beg, ki se trudi za spopolnitev šole na Vodi.

Program proslave

je tak-le: V nedeljo, dne 26. t. m. ob pol 10. uri dopoldne bo na dvorišču šole proslava. Na sprevedu so nagovori. Učenci vseh oddelkov bodo pokazali Seliškarjev »Prizor ob stoletnici«. Sledil bo pevski nastop »Trboveljski slavčkov«, nato ogled razstave in obdaritev otrok. Prebivalci naše sajatve občine bodo gotovo znali ceniti ta pomembni jubilej.

Protidraginjski shod, katerega je sklicala ZRJ, se ni mogel vršiti. Draginja raste, zato rudarji, pojdemo v strokovno organizacijo ZRJ. Organizirani uveljavimo v državi svoj vpliv in besedo.

KRANJ

Naše mesto dobi meščansko šolo, in sicer že s prihodnjim šolskim letom. S to pridobitvijo bo v mestu spopolnjena velika vrzel, kajti do sedaj so morali otroci iz mesta in okolice v meščanske šole v Škofji loki in Trzliču, kar je otrokom nepremožnih staršev šolanje onemogočalo.

Čas je zlato! Prosi se naročnike-zaostankarje, da uredi čimprej svoje obveznosti do lista. Po možnosti naj poravnajo naročnino vsak ob nedeljah v društvenem lokalu restavracije Semen in to od 9. do 11. ure. V nasprotnem slučaju pa denar za naročnino imejte vedno pripravljen, da lahko plačate, ko pride poverjenik kasirat na dom. Ne delajte poverjeniku nepotrebnih potov, ker s tem samo zgublja čas, ki je za vsakega razredno zavednega delavca vedno dragocen.

Tudi naročnino za »Cankarjevo družbo« pravčasno obnovite. Ne sme biti naročnika »Delavske Politike«, ki ne bi bil obenem tudi naročnik »Cankarjeve družbe«. Letošnja knjižna izdaja bo zelo aktualna. Zahtevajte knjižni program od poverjenika »Delavske Politike«; istočasno pa lahko pri njemu plačate celotni (Din 20.—) ali delni znesek za knjige. Vedite pa: zaveden sodrug ali sodružica ni samo naročnik ali reden plačnik, temveč bo pridobil »Delavski Politiki« in »Cankarjevi družbi« tudi novih naročnikov! To je delo, ki rodi uspehe; zato vsi na delo!

STUDENCI PRI MARIBORU

Občinske doklade. Zaostanki na občinskih dokladah za tri leta nazaj dosega vsoto okoli Din 150.000. Teža denarja občina najbrž ne bo nikdar več videla, ker ga davkarji od davkoplačevalcev enostavno ne bo mogla izterjati. Za lansko leto pa znašajo zaostanki že znatno manj, samo okrog Din 4000. Sicer so pa občinske doklade nizke.

LJUBLJANA

Protidraginjski shod strokovno organiziranega delavstva

iz Ljubljane in okolice, se je vršil v nedeljo, dne 19. t. m. v veliki dvorani Delavske zbornice. Bil je dobro obiskan, čeprav je bilo mnogo organiziranih sodrugov in sodružice napačno informiranih, po nekkih vesteh, ki so bile zmotne.

K točkama dnevnega reda: zadnji pokrajinski kongres strokovnih organizacij in protest proti draginji sta poročala ss. N. Bricelj in T. Tome.

Prvi je kratko opisal pomen pokrajinskega kongresa, ki je bil manifestacija delavske enotnosti; drugi pa je v daljšem izvajanju pokazal sliko današnjih socialnih razmer, jo utemeljil s številkami ter poudaril potrebo, da se ukrenejo rigorozni koraki proti neutemeljenemu izkoriščanju konzumentov sploh.

K resoluciji je pripomnil s. Stanko, da naj se zahteva v njej še: 1. postavitve silosov (štramb za žito in poljske pridelke) tudi v pasivni Sloveniji, 2. da se v organizacija proti draginji in preskrbi prebivalstva zahteva zastopstvo konzumentov in 3. da se organizira

posebna akcija proti draginji.

Resolucijo in dodatke k njej je zborovanje burno odobraval, na kar je predsednik konstatiral, da je resolucija z dodatki soglasno sprejeta.

Resolucija kaže na krivično izkoriščanje konzumentov sploh, zlasti pa delavcev in namočencev, ki prejema že ob normalnih cenah v primeri z drugimi deželami naravnost smešne in sramotne mezde, Konzum, dobre plače, to je najboljši barometer za zdravo gospodarstvo, obenem pa tudi znak sicer prosperujočih zdravih in higijskih razmer. Potrebno je tudi izdati ukrepe, po katerih bo mogoče tajne in javne verižnike temeljito kaznovati. V vseh institucijah, ki urejajo gospodarstvo in socialnopolitične zadeve pa morajo biti zastopani konzumenti, to je organizirani delavci in nameščenci.

Zborovanje je z burnim odobravanjem sprejelo resolucijo, ki se predloži oblastvu, na znanje z zahtevo, da oblast vpoštevata tudi delavske zahteve, to je potrebe konzumentov.

MARIBOR

Novi predpisi. Za sprejem v 1. razred srednje šole je moral vsak učenec dokazati, da je dovršil ljudsko šolo in potem položiti izpit. Za vpis je zadostovala šolska knjižica učenca, v kateri so izkazani vsi redi za ves čas učenčevega šolanja. Letos pa so dobila vodstva srednjih šol odločbo, da te šolske knjižice ne veljajo več kot izkaz za vpis v srednjo šolo, ampak da je potrebno posebno spričevalo o dovršeni ljudski šoli. Ker je sedaj precej v navadi, da gredo ljudsko šolski učenci v srednje šole šele s dovršenim 5. razredom, so si nekateri že oskrbeli tako spričevalo. Lahko pa si mislimo, kako jih je dirnilo, ko so nazadnje izvedeli, da spričevalo o dovršenem petem letniku ljudske šole ne more služiti za vpis v prvi razred srednje šole.

Voščeno platno, namizni prt pri Jakob Lah, Maribor

O teh novih predpisih je zaznala javnost šele sedaj, neposredno pred vpisovanjem v srednje šole.

Popravite ceste. Da so ceste v našem mestu skrajno slabe, je znano vprašanje, ki se pri nas silno počasi rešuje. Najhujše zanemarjene so v zadnjem času Ruška in Pobreška cesta, ki naravnost kričijo po izboljšanju. Razumljivo je, da mestna občina ne more tlakovati vseh cest naenkrat, nikakor pa ni razumljivo, da se nekatere ceste, ki so zboljšanja potrebne, pustijo tako v nemar, da nalijejo poljskim kolovozom.

Koroška cesta od Glavnega trga do Vodničkovega trga je od 20. t. m. radi tlakovanja za ves promet zaprta.

Radi suma sedemnajstih požigov v Prekmurju so aretirali nekega posestnika in zavarovalnega agenta.

Na 4 leta strogega zapora je bil obsojen Rudolf Kovačič iz Ločkega vrha, njegov brat Anton Kovačič pa na 6 let robjne. Obsojena sta bila radi smrti Franca Breznika, ki ga je baje Rudolf Kovačič ustrelil v trebuh, njegov brat Anton pa ga je k temu dejanju nagovarjal.

Na 6 mesecev strogega zapora in 2 leti zgbube častnih pravic je bil te dni obsojen tovarnar Ivan Vudler v zvezi s takozvano tatvino bele kovine v delavnici državnih železnic.

Poslovanje OUZD v rentnih zadevah. Neki delavec je vložil 20. aprila t. l. zoper odločbo OUZD v Zagrebu, s katero mu je bila ustavljena stalna nezgodna renta, pritožbo na sodišče delavskega zavarovanja v Ljubljani. Ko ni prejel razpisa razprave, se je dotični delavec konec maja obrnil na sodišče s prošnjo za popuste v zadevi. Dobil je obvestilo, da je v letošnjem letu vložil več kot 250 pritožb in da se razprave razpisujejo po vrstnem redu vlog. Značilen pa je sledeči dostavek, ki ga dobesedno prepisujemo: »Ko prejme sodišče spise od Osrednjega urada, kar gotovo ne bo kmalu, se Vas bo o razpisu razprave posebej obvestilo.« Vsekakor bi bilo zanimivo in obenem tudi potrebno vedeti, v čem tiči ovira, da OUZD v Zagrebu ne dostavlja spisov takoj na zahtevo sodišču delavskega zavarovanja. V takšnih zadevah, ko gre velikokrat za gmotni obstanek pritožitelja, je pač zavlačevanje najmanj na mestu.

Prva reprezentativna slovenska razstava likovnih umetnikov v »Unionski dvorani« je zaključena. V četrtek dopoldne jo je korporativno obiskalo tudi 30 članov »Vzajemnosti«, ki jim jo je prof. Ivan Kos v svoji ustrežljivosti tolmačil in razložil razlike med posameznimi obdobji in strujami v umetniškem ustvarjanju: realizem, impresionizem in ekspresionizem. Na razstavi je bilo zastopanih 55 umetnikov, med temi 5 iz Maribora, z okroglo 200 umetninami. Opaziti je bilo, da se delavca impresionistična umetnost (Jakopič, Kregar) prav nič ne dojemlje, da nima za to nobenega razumevanja, dočim napravlja nanj realizem (Vaupotič Ivan, Jakac, Kalin Boris, Santel Saša, Kos Ivan in drugi) mogočen in neizbrisen vtis. K sreči je impresionizem, ki se je prva povojna leta na široko razmahnil, (tudi v pesništvu, glej Podbevška »Človek z bombami« in Oniča »Darovanje«) že v zatonu in so ga v nekaterih državah, kjer zlasti povdajajo ljudskost, postavili celo na indeks, kot izprevržen in ljudstvu tuj manirizem. Tega blaga na razstavi ni bilo preveč, opaziti je bilo, da se naši umetniki zopet vračajo nazaj k realizmu in klasičnim formam, ki jih tudi priprost človek razume in uživa. Izmed razstavljenih slikarjev in kiparjev so se našim delavcem najbolj dopadli Jakac, Kalin Boris, Gorše, Karal, Kos Ivan, Kos Tine, Košir, Kralj Tone, Kralj Mara, Mihelič Franc, Peteln, Santel Saša, Tratnik, Vaupotič Ivan, Dolinar Lojze in še nekateri, vendar nam manjka prostora vse podrobno naštevati. Če bi delavstvo imelo sredstva, kakor nekateri, bi gotovo veliko število predmetov rado odkupilo, ker zna ceniti lepo in njemu sorodno umetnost.

Kedaj bo prišli nemški delavci na letovišče na Jadran? Pred nekaj tedni je neki tukajšnji nemški dnevnik prinesel pod kričeim naslovom, da bo prišlo nekaj tisoč delavcev iz Nemčije na odih na naše morje. Čeprav smo sedaj že v sredi sezone, še ni nič znanega o kakem večjem obisku nemških delavcev na našem Jadranu. Silno smo radovedni, kdaj bodo ti nemški delavski letoviščarji prišli in bi bili prav hvaležni, če bi nam prizadeti dnevnik pojasnil to zadevo. Ne moremo verjeti, da bi se pri nas trosile takšne vesti, morda kar tako

Mariborsko gledališče

Plesni večer baleta skupine Goritz-Pavelič. Dva dni je gostovala ta plesna skupina iz Zagreba v našem gledališču, ki je bilo oba večera dobro zasedeno. Stremljenje teh mladih plesalk je resno in marsikatera točka je kazala poglobljeno umetniško zasnovo, manjkalo pa je zanosa in doživljanja ter je včasih prešla tudi v šablono. Ker pa je skupina še v razvoju, upamo v njen napredek.

TEZNO PRI MARIBORU

Predavanje priredi »Vzajemnost« v sredo, dne 22. junija ob 8. uri zvečer v gostilni Felč. G. dr. Gabrovšek Juli bo predaval o povojni Nemčiji. Vabimo vse, ki se zanimajo za to vprašanje, zlasti delavce in delavke. Odbor.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno doma. — Postranski zašlužek. Dopis: »Anos«, Maribor, Orožnova 6.

Zadnje zvečer - prvo zjutraj

Sargov

KALODONT

proti zobnemu kamnu

JESENICE

Jugoslovansko-čehoslovaška liga na Jesenicah je dobila te dni od banske uprave potrjena svoja pravila. S tem je kronano delo pripravljalnega odbora, ki so ga sestavljali zastopniki vseh skupin na Jesenicah, z uspehom. Te dni bo odbor pričel z nabiranjem članov in vabimo vse, ki jim je možno na ta način pokazati simpatije z bratsko demokratično Čehoslovaško republiko, da pristopijo. Občni zbor se bo vršil v kratkem in bomo o tem še poročali.

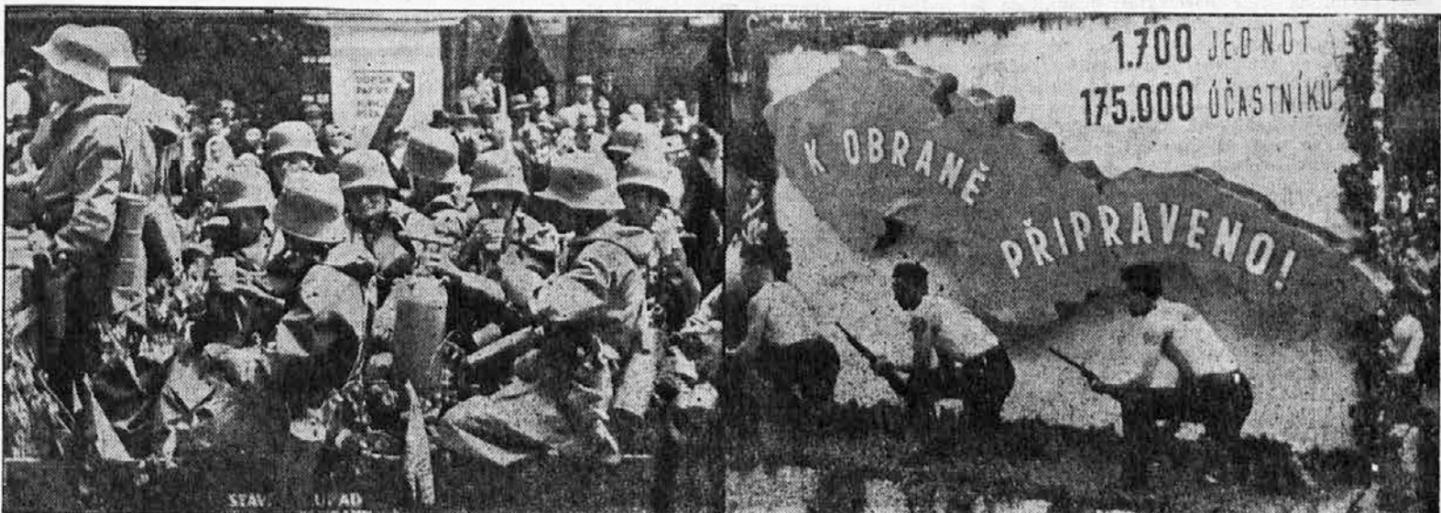
Velika podjetnost tovarniških delavcev iz Mojstrane in Dovjega. Kakor smo svojčas že poročali, se je lani, ko je bilo sprejetih v tukajšnje tovarno na 1000 novih delavcev, zelo povečalo število onih, ki stanujejo v bližnji in daljnji okolici Jesenic in morajo hoditi ali se voziti daleč na delo in z dela. Zaradi tega je bilo uvedenih več avtobusnih zvez tako z Mojstarno, z Radovljico itd., ki so olajšale delavstvu prihod na delo in povratek domov. Ker pa delavci iz Mojstrane in Dovjega niso prišli z najetim avtobusom na svoj račun, so začeli akcijo za nakup lastnega avtobusa in so stvar pretekli teden dovršili. Ustanovilo se je društvo pod nazivom »Delavski avtobus« in so bila pravila zanj vložena že pred nekaj dnevi v odobritev. Društvo ima zdaj 56 članov, ki so se vsi zavezali plačati nanje odpadajoči del za avtobus v obrokih. Poleg tega ima društvo še tudi podporne člane, ki plačajo samo vožnje in se tako prevažajo z avtobusom dnevno približno 120 pri KID zaposlenih delavcev, ki plačujejo tedensko primerne zneske za bencin, šoferja in druge režijske stroške. Pripravljalni odbor društva ima 12 članov, med katerimi navajamo nekatere: Šifrer Anton, Hrastrar Franc, Pezdinik Ciril, Guzelj Franc, Gaber Janez, Krznarič Miha, Jalen Janez in druge. Ta požrtvovalnost in podjetnost delavcev je zelo razveseljujiva in upati je, da bodo vsi člani društva delali z vsemi močmi na to, da se ta lepa zamisel ohrani in da se to delavsko društvo pokaže življenja zmorno in uspešno.

Dolgoletno prizadevanje za uvedbo posebnih delavskih vlakov je pri poletnem voznem redu vendar rodilo nekaj uspehov. Zlasti proti Radovljici je mnogo izboljšanege ter je upeljan poseben delavski vlak zjutraj, ki prihaja na Jesenice ob 5.35 ter dva iz Jesenic, to je ob 6.50 in 22.30 proti Radovljici in Podnartu. Tudi je nekaj drugih rednih vlakov prilagojenih potrebam delavstva, zlasti vlaki, ki odhajajo po 2. uri popoldne na vse strani, so zdaj uporabni za delavce, ker odhajajo okrog četrta na 3 popoldne. S tem je pokazala železniška uprava vendarle razumevanje za potrebe delavstva.

Zmaga angleške delavske stranke

pri naknadnih volitvah.

Pri volitvah v okraju Barnsley v Yorkshire je zmagal kandidat delavske stranke Potts, ki je dobil 23.000 glasov, t. j. 3000 glasov več, kot pri zadnjih volitvah.

Iz spreveda ob 60 letnici čehoslov. soc. dem. v Pragi: Delavci tovarne, ki izdeluje sredstva za protiplansko obrambo. — Delavske telovadne jednote pripravljene na obrambo republike.

Anglija se obotavlja glede akcije v Španiji

Priče čas, ko obotavljanje ne bo več mogoče.

Anglija še ni opustila stare politične ali vojne metode. Počasi, prav počasi se giblje nje politika in če pride do vojne, mora biti dolga, brez velikih žrtev zanjo in ob izčrpanosti nasprotnika odločilen udarec. Ta taktika prinaša Angliji vedno dejansko in moralno zmago.

Anglijo so v zadnjem času vznemirjali zlasti zračni napadi nacistične francoske španske vojske na angleške prevozne ladje. Od 15. aprila dalje so Francoski napadli 22 angleških parnikov z zračnimi bombami; pri napadih je bilo precej človeških žrtev in s potopljenimi ladjami materialne škode. To je povedal predsednik angleške vlade Chamberlain dne 14. t. m. v spodnji zbornici.

Na intervencijo angleške vlade je Franco odgovoril, da teh napadov ne more opustiti, ker se dovažajo z ladjami vojni material republikancem. Angleška vlada je tudi zahtevala, da Franco navede ladje, ki so dobavljale republikanski Španiji vojni material. Franco pa na to zahtevo ni odgovoril.

Iz vsega, pravi Chamberlain, je razvidno, da se napadi vrše namenoma. Vlada pa po vseh teh dogodkih študira,

kaj bi ukrenila, da ne bi motila svoje politike nevmešavanja. Anglija ne namerava pričeti akcije za zadoščenje (vojne?), ker bi utegnila imeti dalekosežne posledice. Namerava pa zahtevati varnostne cone v nekaterih pristaniščih in nadalje je predlagala francoska vlada, da se poišče v španskem območju izven vojaške cone pristanišče za angleške ladje. Te ladje bi ne smele prevažati vojnega materiala in še nekaj drugih potrebščin. Varstva ladij v španskem vodstvu vlada ne more prevzeti, ker se ne mara vmešavati v špansko vojno, varstvo ladij na svobodnem morju pa prevzame, kakor je zagotovila že lani novembra meseca. Anglija namerava uvesti le nekaj več varnostnih ukrepov v tem zmislu, ker ni gotovo, ali se doseže sporazum z vlado v Burgosu ali ne.

Na protest delavske stranke je Chamberlain izjavil, da vlada ni zadovoljna s tem, kar se dogaja, vlada pa ne pošlje v Španijo niti protiletalskih topov, ker bi to pomenilo vmešavanje.

Delavska stranka bo ob prvi priliki zahtevala o tem specialno delatno v spodnji zbornici.

CELJE

Pomočniki plesarske, sobo- in črko-slikarske stroke so izvojevali kolektivno pogodbo, priznanje delavskih zaupnikov in strokovne organizacije

Kakor smo poročali, so bili plesarski, slikarski in ličarski pomočniki v mezdnem gibanju. Gibanje je zaključilo v petek, dne 17. t. m. s popolnim uspehom pomočnikov. Mezdna pogajanja so se vršila na mestnem poglavarstvu, pod vodstvom nadkomisarja g. Pogačnika. Centralo Splošne delavske strokovne organizacije je zastopal s. Jakobin Lovro, podružnico pa s. Svetek Andrej. Za Delavsko zbornico je razpravi prisostvoval Vodopivec Jakob. Delodajalce so zastopali gg. Holobar, Dobravec in Zdošek. Nadalje so bili navzoči tudi 4 obratni zaupniki, ki so bili v to svrhu izvoljeni. Po živahni debati je bil po zaslugi spretnega vodstva in delavske enotnosti podpisan sporazum, po katerem bodo prejeli pomočniki od 1. julija dalje po izučitvi najmanjše 4 din na uro. Po enem letu pomočniške dobe pa 5 do 8 din na uro. Slučajne višje mezde ostanejo še v naprej neokrnjene. Za nočno delo po 20. uri in do 6. ure zjutraj se plača 100 odst. doklada na normalno urno delo. S pogodbo se urejuje tudi plačilo pomočnikov pri delu, ki ga vrše v oddaljenosti nad 5 km od delavnice, kakor tudi glede hrane, stanovanja in doklad. Važnost sporazuma je tudi v tem, da bodo v bodoče reševali eventualne spore delavski zaupniki, kateri so s pogodbo priznani. Ako pomislimo, da je podpisana pogodba sad komaj enomesečnega boja, šele potem znano ceniti, kako velika je važnost enotnega nastopa. Pomočniki so šele pred enim mesecem vsi vstopili v organizacijo ter se kot en moč borili za kolektivno pogodbo, katero so sedaj tudi dosegli. Enoten nastop označenih pomočnikov naj bo svetel vzgled pomočnikom tudi ostalih strok, da si izvojujejo vsaj ono, kar jim nudi zakon. Svit.

Naša gostoljubnost — naša škoda
Nešetokrat smo že pisali o raznih nerednostih in nezgodah, ki so se v našem mestu dogajale, katerih kar mrgoli po naših podjetjih, kjer že desetletja vlečejo mastne plače brez posebnega truda in znanja. Nimamo ničesar proti nim, ki si takšna mesta res zaslužijo in se drže vsaj lojalno napram našemu delavstvu in nameščencem, ker vemo, da tuj kapital daje svoje zaupanje samo svojim ljudem. Ne moremo pa več tiho prenašati, da bi nas tuji odkrili zaničevali in celo izzivali. Tako je te dni potekel rok za bivanje nekemu inozemskemu tujščevalcu g. dr. M., kateremu se je menda res posrečilo že pred 7 leti, da je s svojim znanjem in devetdesetodstotno pomočjo domačih strokovnjakov omogočil v cinkarni izdelavo cinkovnega belila. Za vsa nadaljna dela pa so prišli večji del razni tuji kot eksperti. Nekateri delci pa so bila izvršena na tako nestrokovnjski in polzasti način, da si je marsikateri mislil, da je temu krivo neznanje ali pa sabotaja. Proti omenjenemu se kaže vedno večja nervoznost in nejevolja ne samo pri delavstvu, temveč tudi pri nameščencem, ker gospod baje kljub naredbi generalnega ravnateljstva ne izdaja niti tovarniških tehničnih časopisov, če pa jih da, potem so večkrat okrnjeni tako, da so izrezani članki o najnovejših tehničnih pridobitvah itd. V obratu ga kot specialista ni bilo videti menda že tri leta, ker ima tudi v sosednji tovarni veliko besedo. V svojem stanovanju je namestil izredno velik kljukasti križ, da so mimoidoči v prometni Aškerčevi ulici nehote morali gledati njegov simbol. Pred nekaj dnevi je sicer kljukasti križ izginil, ker je potekla doba za bivanje. Naša zahteva in skrajni čas je, da merodajni faktorji ukinejo škodljivo gostoljubnost, ker smo uverjeni, da se brez takšnih gospodov ne bodo zaustavila cinkarniška kolela. Ako pa res mora biti inozemski kapital po tujih zastopanih, si naj v skrajnem slučaju dobi drugega uvidevnejšega človeka. Nadomestilo se bo dobilo, saj bi marsikdo rad prejemal plačo za šest naših kemikov. Svit.

Kino Dom - Celje

20. in 21. junija »Tajinstveni Alžir«. — 22., 23. in 24. junija »Veseli dnevi«.

Naročniki-zamudniki poravnajte naročnino ob nedeljah od 9. do 10. ure dopoldan v »Delavski zbornici«, ker sicer bo uprava primorana nadaljnje dostavljanje lista ustaviti. — Poverjenik.

SELNICA OB DRAVI

Za kaj vse občina izda denar? Iz letošnjega proračuna se bodo plačale te-le podpore: Prosvetnemu društvu Din 30.000, Sokolu Din 10 tisoč, Požarni brambi Din 5000, Rdečemu križu Din 5000, župniku pri Sv. Duhu (ki mu je pogorel hlev) Din 5000, prevozniku Volmajerju ob Dravi Din 15.000 za napravo luči. Občani pa so mnenja, da bi si občina vsaj izdatke za luč ob brodu pri Dravi lahko prihranila na ta način, da bi jo prevozniku iz varnostnih ozirih enostavno prepisala. B. J.

Sportna rubrika

Kaj vse se skriva dandanes pod plaščem športa. Na binkoštno nedeljo, dne 5. t. m. je priredil SK. Menges svoj športni dan. Ta dan je bil združen s kvalifikacijsko revanžno nogometno tekmo s SK. Kovinarjem iz Jesenic, predtekma je bila pa igrana s SK. Ljubeljem iz Trzica. Ker je SK. Kovinar želel podpreti ta športni dan, je najel avtobus in 40 gostov iz Jesenic je prispevalo v Menges. Namesto zahvale je pa doživel za ta obisk razočaranje. Sploh je bil sprejem vseh gostov v Mengesu poglavje posebne vrste. Ko naj bi se pričela kvalifikacijska tekma, ni bilo sodnika in napravljen je bil sporazum, da sodi nek član SK. Ljubelja. Tekma se je pričela ob 16. uri in takoj je prišel SK. Kovinar v vodstvo, po 10 minutah sta padla že dva gola za SK. Kovinarja. To je podžgalo publiko, da se je spravila nad sodnika in mu grozila na vse mogoče načine. Začele so na jeseniške goste navijače padati psovke, da jih rajši ne omenjam in teh psovok je bil deležen tudi sodnik. Kmalu se je pričel napad na jeseniške goste. Poleg igrišča je voda in kč je neki Jeseničan ustavil izven igrišča žogo, da ne bi padla v vodo, je pritekel nadenj stranski sodnik, ki je bil po mojem mišljenju vinjen in ga je udaril z zastavico po obrazu v zahvalo, ker je ustavil žogo, da ni padla v vodo. Jeseničan je tega napadalca odrinil, tedaj se je pa zažgala mengeska publika z igralci vred nad jeseniške goste, jih začela suvati in kamenjati ter jim grozila celo z noži. Ker SK. Menges ni postavil nobenega reditelja, dasi bi jih po pravilih moral postaviti pet, so moral rediteljstvo prevzeti neki Jeseničani, ki so z največjim trudom napravili red. Ker se sodnik zaradi stalnih groženj ni upal zaključiti tekme, se je igra nadaljevala, z njo pa seveda tudi incidenti. Ko je padla žoga večkrat v vodo, niso hoteli iti po njo, nego so jo kamenjali; ko pa jo je šel iskat neki povsem pregreš in vroč igralec SK. Kovinarja, so kamenjali še njega in mu grozili z odprtim nožem. Med tekmo je pritekel celo nek ožji prijatelj SK. Menges z odprtim nožem nad vratarja SK. Kovinarja in mu grozil, da ga bo zaklal, če vjame še kako žogo. Ob zaključku igre se je bojevitost Mengesov zopet začela in napadli so jeseniške goste s kamenjem in noži. Pri tem je sunil neki Menges ženo nekoga igralca SK. Kovinarja z nožem v spodnji del telesa. Barbarstvo, ki so je uganjali mengiški športniki, je nekaj nemogočega in res ne vemo, od kdaj se to imenuje šport. Vsak pravi športnik se mora zgražati na takim postopanjem in mora storiti vse, da kaj takega čimprej izigine iz našega športa. Apeliramo zaradi tega na LNP, da take »športnike« najstrožje kaznuje, zlasti pa naj obračuna s prireditelji, ki so krivi teh izgrezov. Opazovalec.

Velik praznik delavskih kolesarjev v Studencih

je bila proslava 10-letnice obstoja podružnice I. delavskega kolesarskega društva za dravsko banovino, centrala v Mariboru, v soboto, dne 18. in v nedeljo, dne 19. t. m. V soboto zvečer se je v dvorani gostilne Mraz vršila

uspela akademija.

Glasbeno društvo železničarskih delavcev in uslužbencev je pod vodstvom dirigenta-namestnika s. Petraka izvajalo tri lepe koncertne skladbe.

Na govori.

Zatem je v imenu podružnice pozdravil goste s. Bauman in v imenu centrale s. Perko, ki je orisaj historijat in namen društva:

»Zvest društvu od ustanovitve do danes in v bodoče«, je geslo, ki ga je napisal in podpisal predsednik društva v knjigi, ki govori o razvoju društva v preteklih 10 letih. Podružnico v Studencih so ustanovili člani centrale. Od vsega početka so se ustanovitelji zavedali, da namen kolesarskega športa ni samo šport radi športa, ampak gojitev telesnih sil in izobrazbe, da bo delavec sposoben voditi boj za večji kos kruha. Podružnica je prirejala ne samo izlete, ampak tudi predavanja, kulturne večere, gojila je dramatik, člane pa pošiljala v zaupniške tečaje. Podružnica je bila vsa leta zbirališče razredno zavednih, socialistično mislečih sodruživ in sodruživ. Prireditvev pomeni zaključek desetletne dobe dela in napredka in uvod v novo razdobje, ki naj prinese še več uspehov. Centrala in vse podružnice čestitajo svoji posestrimi.

Potem so studenski kolesarji izvajali pester in vesel planinski ples, ki ga je naštudiral s. Habjanič. Delavsko pevsko društvo »Enakost« je pod vodstvom s. Plevanča nastopilo s tremi lepimi narodnimi pesmimi. Studenska »Vzajemnost« je prispevala tri recitacije. Globoko občuteno je prednašala s. Kalan Jožica »Zagovor«, s. Kalha Marija »Madriške sirote« in s. Hren Drago »Drečnika Andreja«.

Studenski kolesarji so pokazali tri vrato-

lomne piramide na kolesih. Na koncu so še predstavili simbolično sliko z geslom »Družnost«.

H koncu je še godba matičnega društva pod vodstvom s. Vampla zaigrala na fanfare dve kompoziciji.

V nedeljo dopoldne ob 9. uri se je vršila

kolesarska dirka

v štirih skupinah (najdaljša proga je bila Studenci-Ruše) in so kot prvi dospeli na cilj po vrstnem redu sledeči tekmovalci:

Mladi: Fajdiča Alojz s Pobrežja, Pirc Josip s Pobrežja in Lopič Ernest iz Ruš.

Stari člani: Lobnik Franc iz Studencev, Černec Rudolf s Pobrežja in Savinšek Franc s Pobrežja.

Moštvo: Bratun Franc iz Litije, Kokol Herman iz Litije in Černec Karel s Pobrežja.

Članice: Antoličič Avguščina iz Studencev, Rener Kristina iz Studencev in Rauter Pepca iz Studencev.

Popoldne ob pol 3. uri se je izpred društvenega lokala pri Majheniču formirala

dolga povorka kolesarjev

iz Studencev, Maribora, Pobrežja, Ruš, Slov-Bistrice in Litije z železničarsko godbo na čelu, ki se ji je pridružilo precej simpatizerjev delavskega športa ter je skozi vas odkorakala na veselični prostor na vrtu in v dvorani gostilne Mraz. Tu so bile tekmovalcem razdeljene diplome. Za dobro razpoloženje na veselici je skrbel neutralno svirajoča železničarska godba z dirigentom s. Petrakom (ker je g. Schönherr še vedno bolan) in zbor pevskega društva pekovskih pomočnikov viz Maribora, ki je zapel več lepih pesmi.

Na društvenem lokalu je bil te dni napravljen ličen napis, ki je bil ponoči razsvetljen in je opozarjal mimoidoče na pomembno desetletnico.

Udeležba pri teh prireditvah je bila povoljna, bila bi pa lahko še mnogo večja, če bi se delavsko občinstvo v zadostni meri zavedalo važnosti vseh takih delavskih prireditvev.

Ruško delavstvo proti draginji

Prepreči naj se naraščanje cen ali pa zvišanje mezde in plače.

V nedeljo, dne 19. t. m. je priredila podružnica SDSZJ predavanje pri Magdiču v zvezi s protestnim zborovanjem proti draginji.

Delavstvo je prišlo na predavanje, da da duška svojim zahtevam.

Predavanje je otvoril s. Janko Friček, ki je opravičil obolelega predsednika, želeč mu skorajšnjega okrevanja.

Kot prvi je govoril s. Eržen, ki je obravnaval prašanje minimalnih mezd in delovnega razmerja, ki se je pred vojno urejalo na podlagi svobodnih dogovorov med delavci in delodajalci. Po vojni je delavsko gibanje v raznih državah bilo docela onemogočeno in je država prevzela funkcijo urejanja delovnih razmer. Pri nas si je z urebo o minimalnih mezdah držala država posredniško funkcijo. Določene minimalne mezde niso eksistenčne.

Delavstvo hoče, ker mu to narekuje razstoča draginja, svobodo zborovanja, organizacije, tiska in stavke, da si bo uredilo svoje delovno razmerje s pomočjo obstoječe socialne zakonodaje.

V zvezi z naraščanjem cen je pa važno poudariti, da se ne sme dogajati, da bi inozemstvo jedlo iz naše moke pečen kruh, ki bi bil cenejši, kot ga plačujemo doma. Ceno pšenice je treba potisniti navzdol s tem, da se odpre meja za uvoz in potem uvede takozvane gibljive carine, obenem pa preganja verižništvo.

S. Jelen je obdelal problem zavarovanja za starost in onemoglost. Pokazal je na hibe uredbe, ki more služiti delavstvu samo kot podlaga za nadaljnje delo v pravcu izboljšanja. Delavstvo mora pri socialnem zavarovanju pa-

ziti, da ne koraka v isti vrsti z onimi, ki tuđ kritizirajo zavarovanje, vendar ne zato, da bi ga izboljšali, ampak odpravili. Za uresničenje svojih stremljenj rabi elavstvo močne razredne strokovne organizacije in v Sloveniji »Delavsko Politiko« kot svoje napadalno in obrambno orožje.

Ob koncu je s. Janko na kratko orisal potek kongresa Strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani in potem opozoril, da so svobodne strokovne organizacije začele energično akcijo proti draginji.

Predlagal je resolucijo, ki vsebuje najvažnejše zahteve delavstva glede pobijanja draginje in verižništva. Resolucijo so navzoči sprejeli z glasnim odobravanjem.

Pred koncem zborovanja se je priglasilo še 8 naročnikov na »Delavsko Politiko«, ki so na licu mesta dokazali, da so uvideli potrebo, da ima delavec naročen svoj list.

Ruško delavstvo je sedaj v tovarni opno zaposleno, vendar tudi v tem času uvideva, da je treba biti čuječ in vedno na mestu, ker slabši časi se vedno lahko pojavijo.

SELNICA OB DRAVI

Predavanje, ki se je vršilo v nedeljo, dne 19. junija t. l., je bilo prav dobro obiskano. Vsi navzoči so z zanimanjem sledili izvajanjem obeh predavateljev, ki sta stvarno prikazala življenje kmeta in delavca-trpina, kakor tudi vso brezsrčnost raznih lažidomoljubov in špekulantov, ki na trpljenju in bedi milijonov kopicijo sebi blagostanje. Vsi, ki so se udeležili, so se prav pohvalno izražali z željo, da bi se takih predavanja vršilo se več. Ker pa uvidimo kako nam je potreben naš delavski tisk, je ob koncu nabral za tiskovni sklad »Delavske Politike« s. Grušovnik Anton Din 40.—.

Delavski pravni svetovalec

Zajemanje vode (Črna)

Vprašanje: Imam malo hišo in malo spece-rijsko trgovino. K vodnjaku, ki je na dvorišču moje hiše, hodijo po vodo tudi okoliški stanovalci, vendar bi rad vsaj nekaterim to prepovedal, ker kljub temu, da jim dajem take usluže, nočejo kupovati pri meni. Ali sem k prepovedi upravičen?

Odgovor: Če nimajo okoliški stanovalci izgovorne pravice hoditi na Vaše dvorišče po vodo, ampak ste jim Vi to dovoljevali le iz prijaznosti, in če niso po vodo hodili že 30 let ter si tako zadevnih pravic priposestvovali, im lahko prepoveste nadaljnje zajemanje vode iz Vašega vodnjaka.

Plačilo porodnih stroškov in odškodnine radi prekršene obljube zakona (Dol)

Vprašanje: Moja sestra je imela fanta, ki jo

je zapeljal, tako da je zanosila, potem pa jo je pustil, dasiravno ji je poprej stalno obljubljal, da jo poroči. Sestra je nato vložila zoper njegovo tožbo na plačilo porodnih stroškov in odškodnine zato, ker jo je zapeljal pod pretevo, da jo poroči. Njen advokat pa sedaj od nje zahteva kar 1000 Din predujma. Ali mu je sestra dolžna tak znesek plačati, ko še sama nima denarja za se in za otroka?

Odgovor: Odvetniku, ki jo zastopa, je dolžna Vaša sestra plačati stroške, v kolikor so mu že nastali kljub temu, da ima ubožno spričevalo. Če pa odvetnika noče plačevati, odnosno ne more dobiti odvetnika, ki bi jo zastopal brez predujma, bo morala na sodišču in pri razpravah nastopati pač sama. Le v kolikor bi vložila tožbo pri okrožnem sodišču, ji sodišče postavi odvetnika kot zastopnika revnih, ki jo mora potem zastopati brezplačno.